

Załącznik – uwagi Stowarzyszenia Umarłych Statutów do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (UD222)

Zastosowane skróty: **PrOśw** – ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737); **u.s.o.** – ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881); **p.s.w.n.** – ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571)

lp.	Jednostka redakcyjna	Uzasadnienie/Uwagi	Proponowane brzmienie przepisu
1.	art. 1 pkt 1 dot. art. 4 pkt 20a PrOśw	Włączenie do definicji społeczności szkolnej wszystkich pracowników szkoły lub placówki Społeczność szkolną tworzą, oprócz rodziców, uczniów i nauczycieli, także pracownicy niepedagogiczni szkół i placówek. W ocenie Stowarzyszenia zasadne jest zatem uwzględnienie tej grupy w projektowanej definicji. Dla porównania można wskazać, że zgodnie z art. 10 p.s.w.n. wspólnotę uczelni, czyli zbiorowość analogiczną do społeczności szkolnej, tworzą wszyscy pracownicy uczelni.	20a) społeczności szkolnej – należy przez to rozumieć łącznie osoby, o których mowa w pkt 18, 19 i 20 oraz pracowników szkoły lub placówki;
2.	art. 1 pkt 2 dot. art. 42 PrOśw	Wyraźny przepis, że kurator oraz organy postępowania egzekucyjnego w administracji mogą badać, czy nieobecności były zasadnie uznane za nieusprawiedliwione W związku z projektowanymi zmianami w zakresie spełniania obowiązku szkolnego i nauki (obniżenie progu nieusprawiedliwionych nieobecności, wyznaczających sytuację niespełniania ww. obowiązków) w ocenie Stowarzyszenia konieczne jest zagwarantowanie, że odmowa usprawiedliwienia nieobecności, w skrajnym przypadku sporu na tym tle, poddawana będzie ocenie organów pozaszkolnych.	2) w art. 42: a) ust. 2 otrzymuje brzmienie: (...); b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu: „Wierzyciel w ramach postępowania egzekucyjnego w administracji, sąd administracyjny oraz inne organy prowadzące egzekucję obowiązków wymienionych w

		Brak zaproponowanego przepisu mógłby doprowadzić do sytuacji, w której w postępowaniu egzekucyjnym w administracji oceniano by jedynie formalny fakt usprawiedliwienia lub nieusprawiedliwienia nieobecności, natomiast poza oceną organów pozaszkolnych (w tym sądu administracyjnego rozpatrującego skargę na oddalenie zarzutów w postępowaniu egzekucyjnym w administracji) znalazłaby się zasadność samej odmowy usprawiedliwienia nieobecności. Uczniowie i rodzice pozbawieni byłiby zatem efektywnej ochrony sądowej przed przypadkami arbitralnego nieusprawiedliwienia nieobecności opartego na samych tylko wrażeniach lub podejrzeniach nauczycieli.	ust. 1 weryfikują zasadność odmowy usprawiedliwienia nieobecności ucznia. Zasadność tę w ramach nadzoru pedagogicznego, poza postępowaniem egzekucyjnym w administracji, weryfikować może także kurator oświaty”;
3.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a PrOśw [dodanie ust. 5]	Objęcie częścią projektowanej regulacji wychowanków przedszkoli W ocenie Stowarzyszenia niezasadnie z katalogu praw i wolności uczniowskich całkowicie wyłączone wychowanków przedszkoli. O ile nie wszystkie ujęte w art. 42a prawa i wolności są adekwatne do zastosowania ich względem dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych, to nie ma przeszkód, by na poziomie ustawy nie przyznać im prawa do: poszanowania godności oraz praw i wolności z niej wynikających; równego traktowania z innymi wychowankami; rzetelnego nauczania i wychowania; poszanowania prywatności, w tym do: ochrony danych osobowych, ochrony informacji medycznej, ochrony wizerunku; rozwoju własnych zainteresowań i uzdolnień; bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki oraz wolności wskazanych w art. 42a ust. 2. Ponadto również przedszkola i oddziały przedszkolne powinny mieć obowiązek upowszechniania wśród wychowanków – stosownie do ich wieku – wiedzy o prawach, wolnościach i obowiązkach dziecka i obywatelskich. Wobec tego proponujemy, by do art. 42a dodać ust. 5, którym obejmie się częścią regulacji art. 42a wychowanków przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.	5. Przepisy art. 42a ust. 1 pkt 1-3, 4 lit. a-c, 8, 11, ust. 2 oraz ust. 4 stosuje się odpowiednio do wychowanków przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

4.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 3 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – prawo do nauczania i wychowania Proponujemy, aby prawo ucznia do „rzetelnego nauczania i wychowania” zastąpić prawem do nauczania i wychowania opartych o metody uznane przez współczesne nauki pedagogiczne. Dzięki temu przepis będzie w większym stopniu precyzyjny, a ponadto będzie on komplementarny do art. 12 ust. 2 ustawy – Karta Nauczyciela, zgodnie z którym: „Nauczyciel (...) ma prawo do swobody stosowania takich metod nauczania i wychowania, jakie uważa za najwłaściwsze spośród uznanych przez współczesne nauki pedagogiczne (...)”.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 3) nauczania i wychowania opartych o metody uznane przez współczesne nauki pedagogiczne;
5.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 4 PrOśw	Zgoda kumulatywna ucznia i rodzica na utrwalanie wizerunku w przypadku ucznia od 10 r.ż.; prawo do zachowania ocen w poufności; prawo do ochrony informacji o uczniu Stowarzyszenie pozytywnie ocenia wprowadzenie w PrOśw ochrony wizerunku ucznia i wyraźne wskazanie, że utrwalanie i rozpowszechnianie wizerunku wymaga zgody ucznia, a gdy jest on niepełnoletni – także jego rodziców. W ocenie Stowarzyszenia nie jest jednak właściwe, aby zgody wymagać od każdego ucznia niepełnoletniego – nie w każdym wieku dziecko ma bowiem odpowiednie rozeznanie, by wyrazić świadomą i dobrowolną zgodę. W przypadku małych dzieci obowiązek ten byłby zatem często fikcyjny. W związku z tym proponujemy, aby zgody kumulatywnej wymagać, gdy uczeń ukończył 10 lat – czyli w praktyce od uczniów od IV klasy szkoły podstawowej wzwyż. Proponujemy ponadto, by wprost wskazać, że wymóg uzyskania zgody na utrwalanie i rozpowszechnianie wizerunku ucznia nie ma zastosowania, jeśli wynika to z przepisów odrębnych. W szczególności chodzi tu o stosowany w szkołach monitoring wizyjny – na jego stosowanie nie jest wymagana jednostkowa, indywidualna zgoda każdego ucznia i jego rodzica. Ponadto przepisy RODO dopuszczają przetwarzanie danych osobowych, w tym wizerunku, bez zgody osoby, której te dane dotyczą. Wskazanie w przepisie wprost, że od wskazanej w PrOśw zasady istnieją wyjątki, ułatwi stosowanie tych przepisów.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 4) poszanowania jego prywatności, w tym do: (...) c) ochrony wizerunku; wizerunek ucznia nie może być utrwalany ani rozpowszechniany bez jego zgody, jeśli uczeń ukończył 10 lat , a w przypadku ucznia niepełnoletniego – również bez zgody jego rodziców, chyba że co innego wynika z przepisów odrębnych , d) zachowania tajemnicy komunikowania się, e) zachowania informacji o otrzymywanych ocenach z zajęć edukacyjnych w poufności wobec innych uczniów, chyba że uczeń wyrazi zgodę na ich ujawnienie , f) zachowania w poufności dotyczących go informacji, o których mowa w art. 30a ust. 2, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 30a ust. 3;

		Stowarzyszenie uważa także, że w ustawie należy wskazać dwa dodatkowe szczególne elementy prawa do prywatności ucznia: 1) prawo do zachowania informacji o otrzymywanych ocenach z zajęć edukacyjnych w poufności wobec innych uczniów, chyba że uczeń wyrazi zgodę na ich ujawnienie, 2) zachowania w poufności dotyczących go informacji, o których mowa w art. 30a ust. 2, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 30a ust. 3. Proponowana lit. e ma zagwarantować uczniom nieujawnianie ich ocen z zajęć edukacyjnych bez ich zgody (dotyczyć ma to zarówno ocen bieżących, jak i klasyfikacyjnych). Do Stowarzyszenia na przestrzeni ostatnich lat często wpływały skargi dot. informowania przez nauczycieli o ocenach uczniów na forum klasy, co nieraz stawało się przyczyną stygmatyzacji ucznia i powodowało u niego dyskomfort, zmniejszając jednocześnie chęć do nauki i zwiększało lęk przed porażką edukacyjną. Nie ma przy tym uzasadnionych argumentów przemawiających zatem, aby oceny miały być jawne nie tylko dla samego ucznia, jak stanowi art. 44e ust. 2 u.s.o., ale też dla innych uczniów. Proponowanym zakazem nie byłyby objęte oceny zachowania uczniów, a to ze względów związanych z tym, że roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania ustala wychowawca oddziału po zasięgnięciu opinii m.in. uczniów danego oddziału oraz ocenianego ucznia (art. 44h. ust. 1 u.s.o.), zatem jej ewentualna jawność względem innych uczniów powinna być dopuszczona, m.in. ze względów wychowawczych. Proponowana lit. f służy natomiast dopełnieniu regulacji art. 30a PrOśw, statuującego obowiązki nauczycieli w zakresie zachowania w poufności pewnych kategorii informacji o uczniu, ustanawiając prawo ucznia analogiczne do przedmiotowego obowiązku. Dzięki powyższemu uzupełnieniu projektowana regulacja stanie się maksymalnie kompleksowa.	
--	--	---	--

6.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 5 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – bezpłatność przechowania Stowarzyszenie zwraca uwagę, że zasadne byłoby doprecyzowanie przepisu poprzez wskazanie, że przechowywanie przedmiotów musi być bezpłatne. Do Stowarzyszenia docierają bowiem uwagi o umieszczaniu w szkołach lub placówkach odpłatnych szafek do przechowywania rzeczy. Uszczegółowienie przepisu pozwoli wyeliminować takie praktyki, a jednocześnie pozwoli uniknąć problemów interpretacyjnych przy stosowaniu tego przepisu.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 5) posiadania na terenie szkoły (...) przedmiotów osobistych przy sobie lub przechowywania tych przedmiotów bezpłatnie w miejscu do tego przeznaczonym (...);
7.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 8 PrOśw	Rozszerzenie katalogu o współzawodnictwo sportowe Stowarzyszenie proponuje rozszerzyć katalog poprzez wskazanie, że jedną z form współzawodnictwa, do udziału w którym mają prawo uczniowie, jest współzawodnictwo sportowe. W ocenie Stowarzyszenia warto jest podkreślić wagę i rolę sportu w życiu uczniów poprzez bezpośrednie wskazanie takiego rodzaju współzawodnictwa w katalogu. Pojęcie „współzawodnictwo sportowe” zostało zaczerpnięte z § 4 rozporządzenia MEN z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. z 2020 r. poz. 2138).	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 8) rozwoju własnych zainteresowań i uzdolnień, w tym do brania udziału w konkursach, olimpiadach i turniejach oraz innych formach współzawodnictwa, w tym sportowego i prezentacji osiągnięć uczniów;
8.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 9 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – prawo do wypoczynku Stowarzyszenie proponuje przeformułowanie i doprecyzowanie przepisu oraz ujednolicenie użytej terminologii z art. 31 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka, a także nawiązanie do § 4 rozporządzenia MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604).	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 9) wypoczynku i czasu wolnego, w tym rozwoju własnych zainteresowań, zapewnianych w szczególności przez odpowiednie obciążenie obowiązkami związanymi z uczęszczaniem do szkoły

		Ponadto Stowarzyszenie proponuje zastąpić termin „wysiłek szkolny” pojęciem „obowiązków związanych z uczęszczaniem do szkoły”. Zaproponowane pojęcie w sposób bardziej precyzyjny oddaje to, co projektodawca nazywa „wysiłkiem szkolnym”, a to powinno przyczynić się do uniknięcia niejasności interpretacyjnych.	oraz odpowiednio ułożony tygodniowy rozkład zajęć, o którym mowa w art. 110 ust. 4;
9.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust 1 PrOśw [dodanie nowego pkt po pkt 11]	Prawo do warunków organizacyjnych odpowiednich do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych Stowarzyszenie proponuje, by w katalogu praw uczniowskich uwzględnić prawo do warunków organizacyjnych odpowiednich do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (pojęcie to zostało zapożyczone z rozporządzenia MEN z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek, Dz. U. z 2020 r., poz. 2198). Zagwarantuje to uczniom prawo m.in. do odpowiedniego wyposażenia szkół w materiały, narzędzia i urządzenia konieczne niezbędne w toku prowadzonego nauczania.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 12) warunków organizacyjnych i wyposażania odpowiednich do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
10.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 12 PrOśw	Niepublikowanie w BIP tygodniowego rozkładu zajęć Stowarzyszenie proponuje, by tygodniowy rozkład zajęć nie był publikowany w BIP. Propozycja ta podyktowana jest względami bezpieczeństwa – dostępność planów zajęć w BIP może ułatwiać śledzenie dzieci, gdyż zapewnia łatwą informację o godzinach zajęć danego oddziału. W zamian Stowarzyszenie, by ustawa przewidywała, że szkoła w sposób przyjęty w danej szkole zapewnia uczniom bieżącą i aktualną informację o tygodniowym rozkładzie zajęć, w tym informację o jego zmianach.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 12) informacji dotyczących procesu nauczania i wychowania, które jest realizowane w szczególności przez: a) publikowanie przez szkoły (...) w Biuletynie Informacji Publicznej: – statutu (...), – zanonimizowanych uchwał (...),

			b) ogłaszanie, w sposób przyjęty w danej szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, tygodniowego rozkładu zajęć, o którym mowa w art. 110 ust. 4 oraz informacji o jego zmianach; c) zapewnienie przez szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową, szkołę artystyczną lub placówkę, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, możliwości zapoznawania się ze szkolnym zestawem programów nauczania, o którym mowa w art. 22a ust. 7 ustawy o systemie oświaty;
11.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 13 PrOśw	Zmiana pojęcia „ocenianie postępów w nauce” na „ocenianie osiągnięć edukacyjnych” Stowarzyszenie proponuje, by w przepisie użyć pojęcia „ocenianie osiągnięć edukacyjnych”, co zapewni spójność terminologiczną projektowanego przepisu z art. 44b ust. 1 pkt 1 u.s.o.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 13) jawnego, sprawiedliwego i umotywowanego oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia;
12.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 14 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – środki komunikacji elektronicznej Stowarzyszenie proponuje doprecyzowanie przepisu mówiącego o prawie ucznia do kontaktowania się ze szkołą poprzez wskazanie, że określone w statucie szkoły sposoby kontaktowania się ze szkołą muszą uwzględniać środki komunikacji elektronicznej. W ocenie Stowarzyszenia doprecyzowanie takie jest konieczne, aby uniknąć sytuacji, w których w statucie wyłączy się takie środki komunikowania – a są one przecież obecnie powszechnie wykorzystywane.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 14) kontaktowania się ze szkołą podstawową, szkołą ponadpodstawową, szkołą artystyczną lub placówką, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, w dostępny dla niego sposób, określony w statucie tej szkoły lub placówki, w szczególności poprzez środki komunikacji elektronicznej;

13.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 15 PrOśw	Angażowanie się w życie szkoły: możliwość inicjowania działań; działalność poza SU; wzmianka o regulaminie SU Zgodnie z art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737) zasady wybierania i działania organów samorządu określa regulamin, uchwalany przez ogół uczniów. Wobec tego zasadne jest wskazanie, że prawo ucznia do angażowania się w działalność organów i działalność SU odbywa się na zasadach określonych w regulaminie SU. Jest to też zasadne z tego względu, że projektodawca w art. 42 ust. 1 pkt 16 i 17, określającym czynne prawo wyborcze ucznia, zastrzegł, że prawo to wykonywane jest zgodnie z odpowiednio regulaminem samorządu uczniowskiego lub statutem szkoły (w odniesieniu do wyborów do rady szkoły). Stowarzyszenie proponuje także wprost wskazać, że uczniowie mają także prawo do inicjowania działalności w ramach angażowania się w życie szkoły – przy czym nie musi ona odbywać się w ramach działalności samorządu uczniowskiego (stąd zmiana szyku zdania w przepisie).	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 15) angażowania się w życie szkoły (...) w tym przez inicjowanie i udział w działalności wydawniczej, oświatowej, sportowej i rozrywkowej oraz przez zaangażowanie, na zasadach określonych w regulaminie samorządu uczniowskiego, w działalność organów samorządu uczniowskiego lub udział w działalności organizowanej przez samorząd uczniowski;
14.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 16 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – bierne prawo wyborcze (organy SU) Konieczne jest wskazanie na bierne prawo wyborcze ucznia w wyborach członków organów samorządu uczniowskiego, tak, aby projektowana regulacja była całościowa.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 16) wyboru członków organów samorządu uczniowskiego, bycia wybranym do tych organów oraz wyboru opiekuna samorządu uczniowskiego zgodnie z art. 85 ust. 3;

15.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42a ust. 1 pkt 17 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – bierne prawo wyborcze (rada szkoły) Konieczne jest wskazanie na bierne prawo wyborcze ucznia w wyborach członków rady szkoły lub placówki, tak, aby projektowana regulacja była całościowa.	1. Uczeń (...) ma prawo w szczególności do: (...) 17) wyboru członków rady szkoły lub placówki oraz bycia wybranym do rady szkoły lub placówki zgodnie z art. 81 ust. 6;
16.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42b ust. 1 pkt 3 PrOśw	Bardziej precyzyjny obowiązek właściwego zachowania się Stowarzyszenie proponuje doprecyzowanie wskazanego przepisu poprzez zastąpienie pojęcia „zachowywanie się zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi” bardziej konkretnym określeniem tego, jak uczeń ma się zachowywać. Wskazać trzeba, że w warunkach środowiska szkolnego może trudno być ustalić, jakie są „ogólnie przyjęte normy”. Projektowana regulacja może zatem sprzyjać wątpliwościom interpretacyjnym i konfliktom na tle rozumienia przedmiotowego przepisu. Ponadto Stowarzyszenie proponuje, aby obowiązek projektowany w art. 42b ust. 1 pkt 3 PrOśw obejmował też obowiązek właściwego zachowania się wobec innych osób, aktualnie ujęty w projektowanym art. 42b ust. 1 pkt 7 PrOśw. Propozycja obejmuje ponadto rozszerzenie tego obowiązku o takie zachowanie względem innych osób, które będzie szanowało ich prawa i wolności.	1. Uczeń (..) ma obowiązek: 3) podczas zajęć organizowanych na terenie tej szkoły lub placówki i poza nim, przerw w zajęciach, uroczystości, imprez oraz wyjść grupowych i wycieczek zachowywać się w sposób niezakłócający porządku i bezpieczeństwa, a także z szacunkiem i poszanowaniem godności osobistej, praw i wolności innych osób;
17.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42b ust. 1 pkt 4 PrOśw	Bardziej precyzyjny obowiązek w zakresie stroju Obecnie projektowany obowiązek ubierania się zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi wydaje się być zbyt nieprecyzyjny. Projektowana regulacja może zatem sprzyjać wątpliwościom interpretacyjnym i konfliktom na tle rozumienia przedmiotowego przepisu.	1. Uczeń (..) ma obowiązek: 4) ubierać się w sposób, który nie jest nieobyczajny , a w przypadku, o którym mowa w art. 100, nosić na terenie szkoły lub placówki jednolity strój (...);

		Wobec tego Stowarzyszenie proponuje doprecyzowanie tego przepisu i określenie zasad ubierania się uczniów poprzez wskazanie, że nie może to być ubiór nieobyczajny. Pojęcie „nieobyczajności” jest pojęciem już występującym w przepisach prawa (Kodeks wykroczeń), znanym zarówno doktrynie, jak i orzecznictwu.	
18.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42b ust. 1 pkt 5 PrOśw	Szczególne obowiązki w zakresie stroju i wyglądu W związku z tym, że zgodnie z § 26 rozporządzenia MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604) w warsztacie, laboratorium i pracowni wywiesza się w widocznym i łatwo dostępnym miejscu regulamin określający zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, które mogą dotyczyć także stroju lub wyglądu, należy w projektowanym przepisie wskazać, że ucznia obowiązują także te regulacje (a nie tylko te wynikające ze statutu szkoły). Ponadto konieczne jest zawężenie możliwości ustanawiania takich regulacji poprzez wskazanie, że mogą one służyć tylko zapewnieniu uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, wychowania i opieki. Należy mieć przecież na uwadze, że projektowany przepis ma stanowić wyjątek od ogólnej zasady, wyrażonej w projektowanej art. 42b ust. 1 pkt 4 PrOśw, swobody kształtowania przez ucznia własnego stroju i wyglądu. W związku z tym niezasadne jest, aby jedną z wytycznych do ustanawiania takich obowiązków miały być „ogólnie przyjęte normy społeczne”. Stowarzyszenie wskazuje przy tym także, aby podkreślić, że regulowanie wyglądu uczniów powinno ograniczać się do sytuacji naprawdę tego wymagających. W ocenie Stowarzyszenia projektodawca w proponowanej regulacji pominął ponadto sytuacje związane z wycieczkami szkolnymi – wszak podczas nich, co może wynikać z ich regulaminu, może obowiązywać szczególny strój ucznia, związany z kwestiami bezpieczeństwa. Proponujemy zatem uzupełnienie regulacji o ten aspekt.	1. Uczeń (..) ma obowiązek: 5) przestrzegać zasad regulujących strój, a jeśli to konieczne – także wygląd, podczas zajęć edukacyjnych wychowania fizycznego, zajęć edukacyjnych odbywających się w warsztatach, laboratoriach i pracowniach szkolnych oraz wycieczek szkolnych; zasady te są określone w statucie szkoły lub placówki lub w regulaminach warsztatów, laboratoriów i pracowni lub w regulaminach wycieczek wyłącznie w celu zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, wychowania i opieki;

19.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42b ust. 1 pkt 6 PrOśw	Obowiązki związane z używaniem telefonów komórkowych Stowarzyszenie sprzeciwia się wprowadzeniu możliwości uregulowania w statucie szkoły całkowitego zakazu wnoszenia telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. Stowarzyszenie wskazuje, że obowiązek taki jest w praktyce trudny do wyegzekwowania (musiłby się wiązać z przeszukiwaniem uczniów i ich toreb czy plecaków, co nie jest dozwolone). Będzie skutkowało także pozbawieniem uczniów możliwości posiadania przy sobie telefonów – a w dzisiejszym świecie są to dla wielu osób podstawowe urządzenia, zapewniające kontakt z innymi osobami, pozwalające na płatności elektroniczne, zakup biletów komunikacyjnych, dostęp do rozkładów jazdy itp. Zakazanie wnoszenia na teren szkoły telefonów mogłoby w znaczący sposób utrudnić uczniom ich codzienne funkcjonowanie. Zauważyć także należy, że zakaz taki mógłby dotyczyć także burs i internatów – a trudno wyobrazić sobie, żeby we współczesnym świecie uczniowie przebywali w tych miejscach całonocowo bez telefonów komórkowych. Naruszałoby to ich prawa m.in. w zakresie komunikowania się, edukacji, uczestnictwa w kulturze czy korzystania z usług społeczeństwa informacyjnego. Jednocześnie Stowarzyszenie wskazuje, że również całkowity zakaz korzystania z telefonów komórkowych jest ograniczeniem – choćby nawet miał być wprowadzany jedynie w niektórych szkołach – bezpodstawnym, za którym kryją się nie tyle fakty, co emocje nakazujące kojarzyć współczesne problemy młodzieży z dostępem do telefonów komórkowych. Stowarzyszenie nie neguje, że brak higieny cyfrowej może prowadzić i prowadzi częstokroć do wielu problemów, w tym ze zdrowiem psychicznym. Wprowadzenie całkowitego zakazu korzystania z telefonów komórkowych stanowiłoby jednak działanie nieadekwatne i niecelowe. Współczesna szkoła skupić się powinna na uczeniu młodzieży zasad bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych, w tym tzw. higieny cyfrowej. Może to być związane też z ograniczeniem korzystania z telefonów na terenie szkoły, natomiast błędem byłoby założenie, że uda się całkowicie wyeliminować telefony komórkowe z życia uczniów, gdyż stanowią one współcześnie niemalże konieczne narzędzie funkcjonowania w społeczeństwie. Nie idzie	1. Uczeń (..) ma obowiązek: 6) przestrzegać warunków korzystania na terenie tej szkoły lub placówki z telefonów komórkowych i innych urządzeń służących do komunikacji na odległość, określonych w statucie tej szkoły lub placówki; dozwolone jest jednak korzystanie z telefonów komórkowych i innych urządzeń służących do komunikacji na odległość do monitorowania stanu zdrowia ucznia oraz, jeśli to konieczne, w sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia lub mienia; Alternatywnie: Uczeń (..) ma obowiązek: 6) przestrzegać warunków wnoszenia na teren tej szkoły lub placówki telefonów komórkowych i innych urządzeń służących do komunikacji na odległość i korzystania z nich na terenie tej szkoły lub placówki albo zakazu korzystania na terenie tej szkoły lub placówki z telefonów komórkowych i innych urządzeń służących do komunikacji na odległość, określonych w statucie tej szkoły lub placówki; dozwolone jest jednak korzystanie z telefonów komórkowych i innych urządzeń służących do komunikacji na odległość do monitorowania stanu zdrowia ucznia oraz, jeśli to konieczne, w sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia lub mienia;
-----	---	---	--

		więc o to, aby zakazać korzystania z telefonów, ale nauczyć korzystania z nich w odpowiedzialny i mądry sposób. Jeżeli jednak wprowadzenie możliwości całkowitego zakazania na terenie szkoły korzystania z telefonów komórkowych w statucie szkoły miałyby zostać utrzymane, to Stowarzyszenie zwraca uwagę, że ustanawiając taki zakaz szkoła koniecznie musi jednak pamiętać o określeniu wyjątków od takiego zakazu, związanych chociażby z sytuacjami zdrowotnymi (uczniowie mogą wykorzystywać takie urządzenia np. do monitorowania poziomu glukozy lub podawania insuliny – zakaz w tym zakresie naruszałby prawo do ochrony zdrowia). Wobec tego Stowarzyszenie proponuje, aby w ustawie wprost te wyjątki wskazać oraz dodatkowo określić, że korzystanie z telefonów komórkowych jest dozwolone w tzw. sytuacjach awaryjnych. Trzeba mieć bowiem na względzie, że w praktyce nie jest możliwe wprowadzenie całkowitego, absolutnego zakazu korzystania z telefonów komórkowych – i ustawodawca nie powinien na to pozwalać. Ponadto – w razie utrzymania możliwości zakazania uczniom korzystania z telefonów komórkowych w statucie szkoły – Stowarzyszenie proponuje, aby pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” zastąpić terminem „inne urządzenia służące do komunikacji na odległość”. Podyktowane jest to tym, że użyte przez projektodawcę pojęcie jest dość szerokie i obejmuje szeroką gamę urządzeń (w tym nawet zegarek elektroniczny i urządzenia służące do komunikacji alternatywnej, w tym AAC). Tymczasem <i>ratio legis</i> wprowadzanego przepisu jest zadbanie o higienę cyfrową uczniów, w szczególności w zakresie korzystania przez nich z Internetu. Zatem wystarczające będzie ograniczenie omawianego przepisu wyłącznie do telefonów komórkowych i innych urządzeń służące do komunikacji na odległość.	
20.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42b ust. 1 pkt 7 PrOśw	Wykreślenie przepisu W związku z uwagą nr 16 i proponowanym rozszerzeniem zakresu obowiązku właściwego zachowywania się ucznia określonego w art. 42b ust. 1 pkt 3 o warunki wskazane w art. 42b ust. 1 pkt 7, Stowarzyszenie proponuje, aby wykreślić ten przepis.	Proponuje się wykreślić przepis

		Jak wskazano w uwadze nr 16, dzięki temu ustawowy katalog obowiązków uczniowskich będzie bardziej przejrzysty.	
21.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42b ust. 1 pkt 8 PrOśw	Wprowadzenie trybu usprawiedliwiania uczniów w ustawie W ocenie Stowarzyszenia podstawowe kwestie związane z frekwencją uczniów na zajęciach edukacyjnych ogniskują się obecnie nie wokół progu obecności koniecznego do klasyfikowania ucznia, ale wokół zasad usprawiedliwiania nieobecności uczniów. Wobec tego Stowarzyszenie postuluje, aby kwestie te kompleksowo uregulować w ustawie: przewidzieć, kto wnosi o usprawiedliwienie nieobecności; kto dokonuje usprawiedliwienia nieobecności; do kogo można odwołać się w przypadku nieusprawiedliwienia nieobecności. Alternatywnie: dodanie możliwości uregulowania w statucie trybu wnoszenia usprawiedliwień W przypadku uwzględnienia powyższej propozycji, Stowarzyszenie proponuje, aby ustawa przewidywała, że w statucie szkoły reguluje się nie tylko termin i formę usprawiedliwiania nieobecności, ale też ich tryb. Pozwoli to szkołom na unormowanie kwestii związanych m.in. z określeniem podmiotu dokonującego usprawiedliwienia czy wprowadzeniem trybu odwoławczego od decyzji o nieusprawiedliwieniu nieobecności.	1. Uczeń (..) ma obowiązek: 8) uczęszczać na zajęcia edukacyjne; uczeń, a w przypadku ucznia niepełnoletniego – jego rodzice, wnoszą o usprawiedliwienie nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych, podając jej powód, a inne okoliczności i dowody – jeśli jest to zasadne; usprawiedliwienia bądź nie nieobecności dokonuje wychowawca oddziału; od decyzji wychowawcy można odwołać się do dyrektora szkoły lub placówki; tryb, termin i formę usprawiedliwiania nieobecności określa statut szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8; Alternatywnie: Uczeń (..) ma obowiązek: 8) uczęszczać na zajęcia edukacyjne; uczeń, a w przypadku ucznia niepełnoletniego – jego rodzice, usprawiedliwiają nieobecność ucznia na zajęciach edukacyjnych, podając jej powód; usprawiedliwienia nieobecności dokonuje się w trybie, terminie i formie określonych w statucie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8;

22.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42b ust. 2 PrOśw	Bardziej szczegółowy zakaz rozszerzania katalogu obowiązków uczniowskich Stowarzyszenie pozytywnie ocenia wprowadzenie w ustawie wyraźnego przepisu mówiącego o tym, że statut szkoły nie może rozszerzać katalogu obowiązków uczniowskich określonych w art. 42b ust. 1 PrOśw. Jednak, że już z samego PrOśw (w tym przepisów opiniowanego projektu) wynika możliwość wprowadzenia w statucie pewnych obowiązków uczniowskich (np. w zakresie usprawiedliwiania nieobecności czy korzystania z telefonów komórkowych). Stowarzyszenie proponuje zatem, aby wprost wskazać w ustawie, że od wymienionej zasady występują pewne wyjątki – co będzie sprzyjało precyzji i przejrzystości przedmiotowej regulacji. Ponadto Stowarzyszenie zwraca uwagę, że wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1802) szkoły i placówki wprowadziły standardy ochrony małoletnich, które obecnie również (obok statutów) określają prawa i obowiązki uczniowskie. Taki dualizm w tym zakresie jest zjawiskiem niepożądanym, do którego niestety doprowadziła nieuwaga ustawodawcy. Zmiany w tym obszarze wymagają jednak daleko idących zmian legislacyjnych, a jednocześnie konieczne jest jednak rozwiązanie problemu podwójnego, czasem ze sobą sprzecznego (inaczej w statucie, inaczej w standardach ochrony małoletnich) regulowania praw i obowiązków uczniowskich. Stowarzyszenie proponuje zatem, by wprowadzić zasadę, że postanowienia obowiązujących w szkole lub placówce standardów ochrony małoletnich nie mogą naruszać przepisów rozdziału 2a PrOśw. Zapewni to pełną skuteczność wprowadzanych zmian – bez tego zastrzeżenia może się bowiem co prawda okazać, że obowiązki uczniowskie nie są wprowadzane do statutu szkoły (projekt w obecnym brzmieniu przewiduje zakaz w tej mierze), ale są za to wprowadzane w standardach ochrony małoletnich.	2. Statut szkoły (...) nie może rozszerzać katalogu obowiązków uczniowskich, o którym mowa w ust. 1, z wyjątkami wynikającymi z ustawy. Postanowienia obowiązujących w szkole lub placówce standardów ochrony małoletnich, o których mowa w rozdziale 4b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1802), w tym określone w nich obowiązki ucznia, nie mogą naruszać przepisów niniejszego rozdziału.
-----	---	---	---

23.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c ust. 1 PrOśw	„Środki oddziaływania wychowawczego” stosowane na mocy PrOśw nie mogą być zbieżne ze środkami z ustawy o nieletnich; kontrakt wychowawczy Stowarzyszenie pozytywnie opiniuje zamiar wprowadzenia do PrOśw instytucji stosowania przez nauczycieli pewnych oddziaływań wychowawczych stosowanych w ramach procesu wychowawczego i bieżącej pracy z uczniem. Wskazujemy jednak na kilka kwestii, które w naszej mierze wymagają uporządkowania. Po pierwsze, projektodawca planuje nazwać owe środki „środkami oddziaływania wychowawczego”. Nie jest to właściwe, gdyż nazwa ta jest użyta w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978; „u.w.r.n.”) i określa katalog środków, które może stosować wyłącznie dyrektor szkoły. W celu uniknięcia niespójności terminologicznej, mogącej powodować trudności w stosowaniu prawa, proponujemy, by środki te określić terminem „działania wychowawcze”, który wydaje się adekwatnym pojęciem na określenie różnorodnych środków stosowanych przez nauczycieli w toku procesu wychowawczego. Stowarzyszenie wskazuje jednocześnie, że nie proponuje użycia w tym przepisie terminu „środki wychowawcze”, gdyż również i on pojawia się w u.w.r.n. (art. 7; środki wychowawcze stosuje sąd). Po drugie Stowarzyszenie wskazuje, że całkowicie niedopuszczalne jest, by w PrOśw w katalogu środków oddziaływania wychowawczego stosowanych przez nauczycieli przewidywać: przeproszenie pokrzywdzonego, przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie określonych prac porządkowych na rzecz szkoły lub placówki. Te formy oddziaływania wychowawczego są przewidziane w art. 4 ust. 4 u.w.r.n. i stosować je może wyłącznie dyrektor szkoły i tylko wówczas, gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki. Dodatkowo dyrektor taki środek może zastosować wyłącznie za zgodą rodziców albo opiekuna nieletniego oraz nieletniego. Dopuszczenie zatem, aby nauczyciele mogli stosować te same „środki oddziaływania wychowawczego”, co dyrektor szkoły – tyle że w każdym przypadku, gdy uznają to za	1. W ramach procesu wychowawczego i bieżącej pracy z uczniem szkoła (...) może stosować działania wychowawcze, służące kształtowaniu postaw i zachowania uczniów zgodnych z ogólnie przyjętymi normami społecznymi, w szczególności: uwagi ustne, pisemne informacje o zachowaniu, kontrakt wychowawczy.
-----	---	---	---

		zasadne oraz bez zgody rodziców i nieletniego – stanowi obniżenie standardu ochrony praw uczniowskich. Należy przy tym zwrócić uwagę, że proponowane przez projektodawcę środki, które nie mają żadnych formalnych obwarowań w ich stosowaniu, są surowsze niż kary (!), które planuje się wprowadzić, a których tryb wymierzania jest szczegółowo opisany w projekcie. Niezrozumiałe jest przyznanie dyrektorowi prawa do stosowania tak poważnych środków, jak nakazanie wykonywania prac porządkowych czy nakazanie przywrócenia określonego stanu rzeczy bez żadnego trybu, a jednocześnie określenie szczegółowego trybu stosowania kary w postaci upomnienia pisemnego. Co więcej, projektodawca w art. 42c ust. 17 przewiduje, że przepisów art. 42c ust. 1-16, a więc także dotyczących stosowania „środków oddziaływania wychowawczego” w bieżącej pracy z uczniem nie stosuje się w przypadku zastosowania wobec ucznia środka, o którym mowa w art. 4 ust. 4 u.w.r.n. Zastrzeżenie to, choć ze wszech miar właściwe, to jednak może okazać się iluzoryczną gwarancją praw uczniowskich w sytuacji, gdy katalog możliwych do zastosowania na mocy PrOśw środków jest w dużej mierze zbieżny z katalogiem określonym w art. 4 ust. 4 u.w.r.n. W praktyce ponadto częstokroć nie będzie wiadomo, czy dany środek oddziaływania wychowawczego stosowany jest na podstawie u.w.r.n. czy na podstawie PrOśw, co również obniży pewność uczniów co do ich sytuacji prawnej. Proponowana przez projektodawcę zmiana będzie zatem skutkowała niespójnością między PrOśw a u.w.r.n. i będzie rodziła wątpliwości w interpretacji przepisów, a następnie w ich stosowaniu. Po trzecie, Stowarzyszenie proponuje, aby wśród środków (działań wychowawczych), które mogą stosować nauczyciele, przewidzieć tzw. kontrakt wychowawczy. Jest to uznane narzędzie pedagogiczne; kontrakty wychowawcze już teraz są wykorzystywane przez nauczycieli, pojawiają się jednak wątpliwości co do zgodności z prawem ich stosowania. Zasadne jest zatem, aby wprost przewidzieć możliwość korzystania z tego narzędzia.	
--	--	--	--

24.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c ust. 3 pkt 3 PrOśw	Skreślenie z listy uczniów jako kara – kwestia przesłanek i gradacji W związku z proponowanym projektem zmianie ulegną zasady stosowania kary skreślenia ucznia z listy uczniów. Do tej pory karę tę można było zastosować wyłącznie w przypadkach enumeratywnie określonych w statucie szkoły. Po zmianach wymierzenie tej kary będzie mogło nastąpić ogólnie za naruszenie przepisów obowiązujących w szkole, w tym za niewypełnianie obowiązków. Jednocześnie mechanizmem chroniącym ucznia ma być to, żeby przed zastosowaniem kary skreślenia ucznia z listy uczniów wymierzono mu już wcześniej karę nagany pisemnej z ostrzeżeniem. Wobec tego Stowarzyszenie proponuje, aby do ustawy wprost wpisać, że skreślenie z listy uczniów jest karą <i>ultima ratio</i> i stosowane jest co do zasady po uprzednim ukaraniu karą nagany z ostrzeżeniem. Zasadne jest przy tym, aby doprecyzować, że chodzi o ukaranie za ten sam lub podobny czyn (żeby uniknąć sytuacji, w której uczeń otrzymuje karę nagany z ostrzeżeniem np. za nieuczęszczanie na zajęcia, później w tym zakresie poprawia swoje zachowania, ale po czasie popełnia inne przewinienie, nawet lekkie i zostaje za nie skreślony z listy uczniów). Jednocześnie Stowarzyszenie zauważa, że sztywna zasada uniemożliwiająca skreślenie ucznia z listy uczniów bez uprzedniego ukarania go karą nagany z ostrzeżeniem może stanowić istotne utrudnienie w działalności szkół. Stowarzyszenie proponuje zatem, aby wskazać enumeratywne przypadki poważnych przewinień oraz wyjątkowych sytuacji, w których będzie można skreślić ucznia z listy uczniów bez uprzedniego ukarania go karą nagany z ostrzeżeniem. Wymaga tego bowiem ochrona praw uczniów pokrzywdzonych tymi poważnymi przewinieniami. Powyższe zmiany wymagają dodania dwóch nowych ustępów do projektowanego art. 42c (pomiędzy obecnym ust. 3 a ust. 4). Powyższa propozycja dotyczy też kary wystąpienia z wnioskiem o przeniesienie ucznia do innej szkoły.	3. Karami dla uczniów są: (...) 3) nagana pisemna z ostrzeżeniem, że w razie kolejnego naruszenia tych samych lub podobnych przepisów obowiązujących w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, mogą zostać wymierzone kary, o których mowa w pkt 4 lub 5; (...). 4. Karę, o której mowa w ust. 3 pkt 4 i 5 można zastosować tylko wówczas, jeśli za naruszenie tych samych lub podobnych przepisów uczeń został ukarany karą, o której mowa w ust. 3 pkt 3. 5. Wyjątkowo karę, o której mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, można wymierzyć pomimo niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 4, w przypadku popełnienia przez ucznia umyślnego przestępstwa przeciwko zdrowiu, życiu, wolności, wolności seksualnej i obyczajności lub mieniu znacznych rozmiarów lub w przypadku umieszczenia ucznia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, w okręgowym ośrodku wychowawczym lub zakładzie poprawczym. 6. W przypadku wymierzenia kary (...)
-----	---	---	--

25.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c ust. 5 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – stosowanie KPA do procedury wymierzenia kary skreślenia z listy uczniów W aktualnie obowiązującym stanie prawnym skreślenie ucznia z listy uczniów odbywa się w drodze decyzji administracyjnej. Projektowane przepisy zachowują tę zasadę. Wobec powyższego Stowarzyszenie proponuje doprecyzowanie projektowanego art. 42c ust. 5 PrOśw, który mówi o postępowaniu w sprawie wymierzenia uczniowi kary, że postępowanie to, gdy dotyczy kary skreślenia z listy uczniów, odbywa się z zastosowaniem przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.	5. Postępowanie w sprawie wymierzenia uczniowi kary (...). Do postępowania w sprawie wymierzenia uczniowi kary, o której mowa w ust. 3 pkt 5, stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769).
26.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c ust. 6 PrOśw	Osoba zaufania w postępowaniu w sprawie wymierzenia kary; opiniowanie przez SU skreślenia ucznia z listy uczniów Stowarzyszenie proponuje, aby w ramach prowadzonego postępowania w sprawie wymierzenia kary uczeń mógł przybrać sobie jedną osobę zaufania spośród członków społeczności szkolnej, która miałaby prawo udziału w postępowaniu. Będzie to pomocne zwłaszcza w sytuacjach, gdy uczeń nie czuje się pewnie w postępowaniu i potrzebuje wsparcia bliskiej, zaufanej osoby. Ponadto proponujemy, aby uczeń i jego rodzice, gdy jest niepełnoletni, mogli powołać pełnomocnika. Osoby te mogłyby brać udział we wszystkich czynnościach postępowania, w tym w szczególności w wysłuchaniu ucznia i świadków. Stowarzyszenie proponuje ponadto, aby przy skreśleniu ucznia z listy uczniów oraz wnioskowaniu o jego przeniesienie do innej szkoły nadal zasięgać opinii samorządu uczniowskiego. SU to ogół uczniów każdej szkoły i dobrze byłoby, aby organ ten zachował swoją kompetencję do opiniowania spraw, które dotyczą członków tego organu szkoły i mogą skutkować pozbawieniem tych osób członkostwa w danym samorządzie uczniowskim.	6. Wymierzenie kary przez dyrektora szkoły (...), poprzedza wysłuchanie wyjaśnień ucznia i świadków – jeżeli są, a w przypadku zagrożenia wymierzeniem kary, o której mowa w ust. 3 pkt 4 lub 5 – także uzyskanie zgody rady pedagogicznej i zasięgnięcie opinii samorządu uczniowskiego. W postępowaniu w sprawie wymierzenia kary uczniowi może uczestniczyć jedna osoba zaufania, wyznaczona przez tego ucznia spośród członków społeczności szkolnej lub jego pełnomocnik , a w postępowaniu w sprawie wymierzenia kary uczniowi niepełnoletniemu mają prawo uczestniczyć także jego rodzice lub ich pełnomocnik. Osoby wskazane w zdaniu poprzedzającym mają w szczególności prawo udziału w wysłuchaniu ucznia i świadków.
27.	art. 1 pkt 3	Doprecyzowanie przepisu – wytyczne do oceny dowodów	8. Dyrektor szkoły (...) dokonuje swobodnej oceny dowodów zebranych w postępowaniu, o którym mowa

	dot. art. 42c ust. 8 PrOśw	Proponujemy, aby wytyczne dotyczące swobodnej oceny dowodów ukształtować na wzór art. 7 k.p.k., przy pozostawieniu wśród wytycznych proponowanych przez projektodawcę zasad logiki.	w ust. 5, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, logiki oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.
28.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c ust. 11 PrOśw	Samodzielne złożenie odwołania przez ucznia niepełnoletniego Projektowany przepis wyklucza samodzielne złożenie odwołania przez ucznia niepełnoletniego od wymierzonej mu kary, co jest niezasadne ze względu na poszanowanie podmiotowości ucznia. Zważyć należy, że nawet w postępowaniu w sprawach nieletnich apelację od orzeczenia sądu I instancji może złożyć nieletni (art. 79 ust. 2 oraz art. 80 u.w.r.n.). Tym bardziej zatem taka możliwość powinna przysługiwać uczniowi (także niepełnoletniemu) w postępowaniu wewnątrzszkolnym, które niewątpliwie nie powinno cechować się jeszcze większym stopniem sformalizowania niż postępowanie sądowe. Proponujemy zatem, aby umożliwić uczniowi niepełnoletniemu złożenie odwołania samodzielnie. Do katalogu podmiotów uprawnionych proponujemy też dodać – w nawiązaniu do uwagi nr 26 – osobę zaufania przybraną przez ucznia oraz pełnomocnika ucznia i jego rodziców.	11. Od decyzji o wymierzeniu kary (...) uczeń, osoba zaufania, o której mowa w ust. 6 zd. 2, jego pełnomocnik , a w przypadku ucznia niepełnoletniego – także jego rodzic lub jego pełnomocnik , może (...) złożyć, (...) odwołanie (...).
29.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c ust. 13 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – rodzaje rozstrzygnięć po rozpatrzeniu odwołania od wymierzonej kary Proponujemy, by w przepisie wskazać, jakie decyzje może wydać organ rozpatrujący odwołanie od decyzji o wymierzeniu kary lub środka. Pozwoli to uniknąć problemów interpretacyjnych przy stosowaniu przepisu.	13. Rada szkoły lub placówki, do której uczęszcza uczeń, a w przypadku, o którym mowa w art. 82 – rada pedagogiczna tej szkoły lub placówki, w wyniku rozpatrzenia odwołania , o którym mowa w ust. 11, może utrzymać w mocy, zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję w całości lub w części. W przypadku zmiany decyzji nie można wymierzyć kary surowszej niż wymierzona przez dyrektora tej szkoły lub placówki lub środka, o którym mowa w ust. 4, w wymiarze wyższym niż określony w decyzji dyrektora tej szkoły lub placówki.

30.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c PrOśw [nowy ust. po ust. 13]	Doprecyzowanie przepisów – dodanie przepisów o ostateczności kary i jej wykonaniu W art. 42c po ust. 13 proponujemy dodać ustęp, który doprecyzuje istotne kwestie związane z kwestią wykonalności nałożonej na ucznia kary. Proponujemy, aby określić, kiedy kara jest ostateczna oraz że wykonalne są tylko kary ostateczne (co ma praktyczne znaczenie w szczególności w przypadku zastosowania środków, o których mowa w art. 42c ust. 4).	14. Decyzja o wymierzeniu kary, o której mowa w ust. 3 pkt 1–3, lub nałożeniu środka, o którym mowa w ust. 4, jest ostateczna, jeśli nie służy od niej odwołanie. Wykonaniu podlegają tylko decyzje ostateczne.
31.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c ust. 16 PrOśw	Uwaga techniczna Projektodawca planuje wyłączyć stosowanie przepisów o karach wobec uczniów klas I-III SP. W projekcie zaproponowano wobec tego wyłączenie stosowania wobec tych uczniów przepisu, który zawiera katalog kar i przepisy odnoszące się do procedury wymierzania kary. Pozostawiono jednak w mocy względem ww. uczniów ust. 2, który statuuje odpowiedzialność ucznia za naruszenie przepisów obowiązujących w szkole. Wobec tego, aby zapewnić spójność i klarowność regulacji, proponuje się, aby ten przepis również nie dotyczył uczniów klas I-III SP.	16. Przepisów ust. 2–15 nie stosuje się do uczniów klas I–III szkoły podstawowej.
32.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42c PrOśw [nowy ust. po ust. 17]	Zakaz stosowania kar innych, niż wymienione w ustawie Proponujemy dodać nowy ust. 18, który wskaże, że nie można wobec uczniów stosować innych kar, aniżeli te wskazane w ustawie. Projektodawca w art. 42b ust. 2 słusznie wskazał, że statut szkoły nie może rozszerzać ustawowego katalogu obowiązków uczniowskich. Podobnego zastrzeżenia zabrakło jednak w odniesieniu do kar, co w ocenie Stowarzyszenia powinno zostać uzupełnione, aby uniknąć wątpliwości interpretacyjnych.	18. Uczniowi nie można wymierzać kar i środków innych niż te określone w ust. 1 i 3, z zastrzeżeniem przepisów odrębnych.

		Proponowane brzmienie przepisu celowo stanowi o zakazie stosowania kar innych niż ustawowe, a nie tylko o zakazie rozszerzania katalogu kar w drodze unormowań statutowych. Dotychczas w praktyce zdarzało się bowiem, że w stosunku do uczniów stosowano kary, których nie przewidywał statut, tylko np. regulamin ustanowiony zarządzeniem dyrektora. Ograniczenie normy wyłącznie do regulacji statutowych mogłoby więc spowodować obchodzenie przepisów ustawy przez władze szkół.	
33.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42e ust. 6 pkt 1 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – możliwość udziału Krajowego RPU w posiedzeniu rady szkoły lub placówki W ocenie Stowarzyszenia zasadne jest, aby Krajowy RPU mógł brać udział nie tylko w posiedzeniu rady pedagogicznej, ale także w posiedzeniu rady szkoły lub placówki. Rada szkoły lub placówki podejmować będzie wiele istotnych dla uczniów spraw, w tym będzie uchylać statut szkoły.	1) brać udział w posiedzeniu rady pedagogicznej, po uprzednim powiadomieniu dyrektora szkoły (...) oraz w posiedzeniu rady szkoły (...), po uprzednim powiadomieniu jej przewodniczącego;
34.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42f ust. 4 pkt 1 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – kompetencje Krajowego RPU po zapoznaniu się z wnioskiem lub skargą W ocenie Stowarzyszenia zasadne jest, aby Krajowy RPU, po zapoznaniu się ze skargą lub wnioskiem, mógł skorzystać również z kompetencji określonej w art. 42e ust. 5, czyli wydać wiążące polecenia Wojewódzkiemu RPU. Pominięcie tej kompetencji w projektowanym katalogu jest nie do końca zrozumiałe, a w praktyce może rodzić wątpliwości interpretacyjne i utrudniać działanie Krajowego RPU.	1) podjąć sprawę i skorzystać z kompetencji, o których mowa w art. 42e;
35.	art. 1 pkt 3	Wymagania wobec kandydata na stanowisko Krajowego RPU – toczące się postępowanie dyscyplinarne, znajomość języka obcego W ocenie Stowarzyszenia nie jest zasadne, aby wobec kandydata na Krajowego RPU wymagać nie tylko braku ukarania karą dyscyplinarną, ale także tego, aby nie toczyło się	Proponuje się wykreślenie przepisu

	dot. art. 42h ust. 2 pkt 4 i 9 PrOśw	wobec niego postępowanie dyscyplinarne. Jest to zbyt daleko idące ograniczenie, gdyż sam fakt prowadzenia wobec kogoś postępowania dyscyplinarnego nie przesądza o jego winie. Kwestionowana regulacja narusza zatem zasadę domniemania niewinności, gdyż już z samego faktu prowadzenia względem danej osoby postępowania o charakterze represyjnym wyciąga wobec niej negatywne konsekwencje. Odnosnie do wymogu znajomości przez kandydata na Krajowego RPU języka obcego nowożytnego na poziomie co najmniej B2 Stowarzyszenie wskazuje, że w uzasadnieniu projektu nie wskazano, dlaczego zdecydowano się wprowadzić taki wymóg, a jako że nie jest to typowy wymóg dla kandydatów na stanowiska obejmowane w drodze konkursów (w obszarze oświaty można wskazać tu na wymagania wobec kandydatów na dyrektorów szkół i kuratorów oświaty), taką decyzję legislacyjną należałoby należycie uzasadnić. Niezależnie od tego wskazujemy, że wobec kandydata na Krajowego RPU postawiono wymóg posiadania wykształcenia wyższego, co już implikuje posiadanie przez kandydata umiejętności językowych na poziomie co najmniej B2. Wynika to z art. 8 pkt 9 i 10 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2024 r., poz. 1606) w zw. z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218). Nie ma zatem potrzeby, aby taki wymóg wskazywać odrębnie.	
36.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42m ust. 6 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – możliwość udziału Wojewódzkiego RPU w posiedzeniu rady szkoły lub placówki W ocenie Stowarzyszenia zasadne jest, aby Wojewódzki RPU mógł brać udział nie tylko w posiedzeniu rady pedagogicznej, ale także w posiedzeniu rady szkoły lub placówki. Rada szkoły lub placówki podejmować będzie wiele istotnych dla uczniów spraw, w tym będzie uchwałać statut szkoły.	1) brać udział w posiedzeniu rady pedagogicznej, po uprzednim powiadomieniu dyrektora szkoły (...) oraz w posiedzeniu rady szkoły (...), po uprzednim powiadomieniu jej przewodniczącego;

37.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42n ust. 2 PrOśw	Wymagania wobec kandydata na stanowisko Wojewódzkiego RPU Stowarzyszenie proponuje, aby wymagania wobec Wojewódzkiego RPU były identyczne, jak wobec Krajowego RPU, gdyż gwarantuje to, że przedmiotowe stanowisko będą zajmować osoby o odpowiednich kwalifikacjach i kompetencjach. Należy przy tym zauważyć, że skoro Wojewódzki RPU nie będzie posiadał uprawnień nauczyciela, o których mowa w art. 60 ust. 8 PrOśw, nie jest zasadne, aby wymagać, by Wojewódzki RPU był nauczycielem. Wątpliwe jest także dopuszczenie, aby do zostania Wojewódzkim RPU wystarczyło bycie nauczycielem akademickim, gdyż nie daje to rękojmi prawidłowego wykonywania zadań Rzecznika. Proponujemy jednak, aby od kandydata na Wojewódzkiego RPU nie wymagać co najmniej pięciu lat doświadczenia w działalności na rzecz praw ucznia – wystarczającym wymogiem będzie samo posiadanie doświadczenia w tym obszarze. Jednocześnie proponujemy, by wobec Wojewódzkiego RPU nie stosować wymogu nieposiadania przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym, gdyż jest to niecelowe.	2. Na stanowisko Wojewódzkiego Rzecznika może zostać powołana osoba, która spełnia wymagania określone w art. 42h ust. 2 pkt 1–6 i 8-9 oraz posiada doświadczenie w działalności na rzecz uczniów i ich praw;
38.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42q ust. 3 PrOśw	Fakultatywność jednego Szkolnego RPU w zespole szkół (placówek) Proponujemy, aby odstąpić od obligatoryjności powoływania jednego Szkolnego RPU, jeżeli szkoły lub placówki zostały połączone w zespół. Pozwoli to zachować szkołom i placówkom autonomię w przedmiotowym obszarze i lepiej dostosować działalność Szkolnego RPU do specyfiki danej szkoły lub placówki.	3. Jeżeli szkoły lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, zostały połączone w zespół, można powołać jednego Szkolnego Rzecznika dla tych szkół lub placówek.

39.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42r ust. 1 PrOśw	Bardziej konkretne kompetencje Szkolnego RPU Stowarzyszenie docenia wprowadzenie instytucji Szkolnego Rzecznika Praw Uczniowskich. W naszej ocenie jednak przeformułowania wymagają ustawowe kompetencje Szkolnego RPU – tak, by faktycznie mógł on być organem, który może pomóc uczniowi „tu i teraz” i rozwiązywać sprawy na terenie szkoły, o ile to tylko możliwe. Nasze uwagi w tym obszarze wynikają z analizy działania dotychczasowych szkolnych rzeczników, którzy wskazywali na ich niejasne uprawnienia, co utrudniało im wyjaśnianie spraw, z którymi zgłaszali się do nich uczniowie. Wobec tego ważne jest, by Szkolny RPU mógł zbadać i wyjaśnić sprawę w danej szkole, a nie tylko zwrócić się o to do Krajowego lub Wojewódzkiego RPU. Ponadto Szkolny RPU powinien móc występować o wyjaśnienia i dokumenty do organów szkoły lub placówki i nauczycieli, a także zwracać się do dyrektora szkoły lub placówki oraz innych podmiotów o podjęcie działań na rzecz ucznia. Tak skonstruowane kompetencje Szkolnego RPU w ocenie Stowarzyszenia pozwolą mu na faktycznie efektywnie wykonywanie swoich obowiązków w zakresie ochrony praw uczniowskich na poziomie szkoły lub placówki.	1. Szkolny Rzecznik może: 1) zbadać każdą sprawę dotyczącą szkoły lub placówki, w której działa; 2) żądać od organów szkoły lub placówki oraz nauczycieli zatrudnionych w danej szkole lub placówce złożenia wyjaśnień, udzielenia informacji lub udostępnienia akt i dokumentów, w tym zawierających dane osobowe; 3) zwrócić się do dyrektora szkoły lub placówki lub do nauczyciela zajmującego inne stanowisko kierownicze, który sprawuje nadzór pedagogiczny w szkole lub placówce lub do organu nadzoru pedagogicznego lub organu prowadzącego szkołę lub placówkę o podjęcie działań na rzecz ucznia z zakresu ich kompetencji; 4) zwrócić się o zbadanie sprawy (...).
40.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42r ust. 3 PrOśw	Wykreślenie przepisu O ile zasadne jest wprowadzenie zasady, zgodnie z którą sprawy powinny być rozpatrywane w pierwszej kolejności przez Wojewódzkiego RPU, to brak uzasadnienia jest, aby wymagać, aby sprawy – zanim trafią one do Wojewódzkiego RPU – miał rozpatrywać Szkolny RPU. Projektowana regulacja w tym obszarze jest przejawem zbędnej formalizacji postępowania przed Wojewódzkim RPU, ponadto może utrudniać ochronę praw	Proponuje się wykreślić przepis

		uczniowskich w przypadku niewłaściwego działania Szkolnego RPU lub braku tego działania. Ponadto wskazujemy, że proponowane brzmienie art. 42r ust. 3 zd. 2 PrOśw („Jeżeli został powołany Gminny Rzecznik lub Powiatowy Rzecznik, którego właściwości podlega ta szkoła lub placówka, dopuszcza się złożenie wniosku lub skargi do tego rzecznika albo do Wojewódzkiego Rzecznika, z pominięciem Szkolnego Rzecznika”) jest niezrozumiałe. W żaden sposób nie zostało wyjaśnione, dlaczego odstąpienie od zasady wyrażonej w art. 42r ust. 3 zd. 1 (bezpośrednie złożenie wniosku lub skargi do Wojewódzkiego Rzecznika pod warunkiem wskazania uzasadnionych powodów pominięcia Szkolnego Rzecznika) miałyby następować wówczas, jeśli został powołany Gminny (Powiatowy) Rzecznik, którego właściwości podlega dana szkoła lub placówka.	
41.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42s ust. 2-4 PrOśw	Szkolny RPU: niepołączalność ze stanowiskiem dyrektora, maksymalna długość kadencji, współpraca z SU zamiast „ucznia wspomagającego” Proponujemy wskazanie, aby na stanowisko Szkolnego RPU nie mógł być powołany dyrektor szkoły (placówki) ani inny nauczyciel zajmujący kierownicze stanowisko w szkole (placówce). Będzie to zapewniało rozdział funkcji Szkolnego RPU i funkcji kierowniczych. W ocenie Stowarzyszenia będzie to pozytywnie wpływać na postrzeganie Szkolnego RPU jako niezależnego podmiotu stojącego na straży praw uczniowskich w danej szkole (placówce). Proponujemy ponadto, aby określić, że maksymalna długość kadencji Szkolnego RPU wynosić może 4 lata. Pozwoli to uniknąć sytuacji, w których w statucie szkoły określona kadencja Szkolnego RPU będzie tak długa, że w istocie wybieralność na to stanowisko będzie mocno iluzoryczna. W ocenie Stowarzyszenia nie jest przy tym zasadne, aby przewidywać funkcję „ucznia wspomagającego” pracę Szkolnego RPU. Z projektu ustawy nie wynika do końca, na czym to wspomaganie miałyby polegać oraz w jakim zakresie miałyby być czynione. Jednocześnie pojawić mogą się wątpliwości dotyczące dostępu przez takiego ucznia do	2. Na stanowisko Szkolnego Rzecznika może zostać wybrany nauczyciel zatrudniony w szkole lub placówce, w której ma działać, w wymiarze co najmniej połowy wymiaru zajęć. Nauczyciel ten nie może zajmować stanowiska dyrektora ani innego stanowiska kierowniczego w tej szkole lub placówce. 3. Tryb wyboru i odwołania Szkolnego Rzecznika, długość jego kadencji (która nie może być jednak dłuższa niż 4 lata), a także szczegółowe zasady jego działania określa statut szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8. 4. Szkolny Rzecznik współpracuje z samorządem uczniowskim.

		informacji i danych przetwarzanych przez Szkolnego RPU, zachowania ich w poufności itp. Warto jednak, aby w ustawie określić, że Szkolny RPU współpracuje z SU.	
42.	art. 1 pkt 3 dot. art. 42s ust. 5 PrOśw	Dodatek funkcyjny dla Szkolnego RPU Stowarzyszenie proponuje, aby zamiast fakultatywnego przyznania Szkolnym RPU wynagrodzenia w drodze rozporządzenia, przewidzieć w ustawie dodatek funkcyjny dla Szkolnych RPU w wysokości min. 300 zł (podobnie jak dodatek za wychowawstwo). W ocenie Stowarzyszenia jest to konieczne ze względu na potencjalnie obciążanie Szkolnego RPU obowiązkami i sprawami, które będzie prowadzić, zakresem jego zadań i kompetencji. Bardzo ważne jest, aby Szkolni RPU za swoją dodatkową przecież pracę otrzymywali stosowne wynagrodzenie.	5. Nauczycielowi zajmującemu stanowisko Szkolnego Rzecznika przysługuje dodatek funkcyjny. Minimalna wysokość dodatku wynosi 300 zł.
43.	art. 1 pkt 4 dot. art. 68 ust. 2 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – wniosek ucznia jako przesłanka skreślenia z listy uczniów Stowarzyszenie proponuje, celem doprecyzowania przepisu, aby wprost wskazać, że ucznia można skreślić z listy uczniów także na jego wniosek (lub jego rodziców, gdy uczeń jest niepełnoletni). W obecnym brzmieniu PrOśw sytuacja ta nie jest wprost uregulowana, co powoduje pewne problemy interpretacyjne. Warto zaznaczyć, że w art. 108 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n. przewidziano, że studenta skreśla się z listy studentów w przypadku rezygnacji ze studiów. Proponowane dodanie jako przesłanki skreślenia z listy uczniów wniosku ucznia (jego rodziców) stanowi analogiczne rozwiązanie do ww. rozwiązania zawartego w p.s.w.n.	4) w art. 68 ust. 2–3a otrzymują brzmienie: „2. Dyrektor szkoły lub placówki skreśla, w drodze decyzji, ucznia z listy uczniów (...): 3) na pisemny wniosek ucznia, a w przypadku ucznia niepełnoletniego – jego rodziców;

44.	art. 1 pkt 5 lit b dot. art. 80 ust. 2 PrOśw	Dodanie kompetencji rady szkoły lub placówki – powoływanie Szkolnego Rzecznika; przygotowanie projektu zmian w statucie szkoły Zgodnie z projektowanym art. 42s ust. 1 PrOśw, Szkolny Rzecznik jest wybierany przez radę szkoły lub placówki. W związku z tym, nowelizując przepis dotyczący kompetencji rady szkoły i placówki, należy uwzględnić też tę zmianę. Stowarzyszenie proponuje także, aby rada szkoły (placówki) zyskała nową kompetencję – przygotowywanie projektu statutu szkoły lub placówki albo jego zmian. Obecnie kompetencję taką posiada wyłącznie rada pedagogiczna (art. 72 ust. 1 PrOśw). Brak zmian w tym obszarze może osłabić wpływ rady szkoły (placówki) na treść statutu szkoły (placówki).	b) w ust. 2 dodaje się pkt 1a oraz w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu: „1a) przygotowuje projekt statutu szkoły lub placówki albo jego zmian; 6) rozpatruje odwołania, o których mowa w art. 42c ust. 1; 7) wybiera Szkolnego Rzecznika.”;
45.	art. 1 [dodanie nowego pkt po pkt 6] dot. art. 82 ust. 1 PrOśw	Delegacja ustawowa dla ministra – określenie typów i rodzajów szkół oraz rodzajów placówek, w których nie tworzy się rad szkół lub placówek Projektowana ustawa nie przewiduje uchylecia bądź nowelizacji art. 82 ust. 1 PrOśw, zgodnie z którym „Rady szkoły lub placówki nie powołuje się w szkołach i placówkach, w których ze względu na specyfikę organizacji pracy i zadania nie ma możliwości wyłonienia stałej reprezentacji rodziców lub uczniów, o której mowa w art. 81 ust. 1 pkt 2 i 3”. W ocenie Stowarzyszenia sprawia to, że idea powołania w każdej szkole (placówce) rady szkoły (placówki), wprowadzana projektowaną ustawą, może nie zostać w pełni zrealizowana. Wskazany przepis, choć bowiem pozwala na niepowołanie rady szkoły (placówki), to nie wskazuje, kto i w jakim trybie miałby decydować, że ziszczyły się ustawowe przesłanki na to pozwalające. Będzie to powodowało wiele nieporozumień i niejasności w stosowaniu prawa i wdrażaniu zasady obligatoryjności rad szkół (placówek) oraz może powodować odstępowanie od powoływania rad szkół (placówek). Wobec tego proponujemy, aby minister właściwy do spraw oświaty i wychowania (a w przypadku szkół i placówek artystycznych – minister właściwy do spraw kultury i ochrony	7) art. 82 otrzymuje brzmienie: „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkół i placówek artystycznych – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określi, w drodze rozporządzenia, typy i rodzaje szkół oraz rodzaje placówek, w których nie tworzy się rad szkół lub placówek ze względu na brak możliwości bezpośredniego uczestniczenia w ich działalności reprezentacji rodziców lub uczniów.”;

		dziedzictwa narodowego) określił w rozporządzeniu typy i rodzaje szkół oraz rodzaje placówek, w których nie tworzy się rad szkół lub placówek. Analogiczne upoważnienia ustawowe – odnoszące się do rad rodziców i samorządów uczniowskich – przewidują art. 83 ust. 6 oraz art. 85 ust. 8 PrOśw.	
46.	art. 1 pkt 8 [dodanie nowej lit.] dot. art. 85 ust. 1 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – określenie, że SU działa przez swoje organy Proponujemy, celem doprecyzowania regulacji dotyczącej SU, wskazać, że działa on przez swoje organy. Jest to o tyle zasadne, że projektowana ustawa wprowadza pojęcie „organów SU” (por. przepisy o prawach uczniowskich w zakresie wyborów do SU). Ponadto należy wskazać, że analogiczna regulacja w odniesieniu do samorządu studentów znajduje się w art. 110 ust. 2 p.s.w.n.: „Samorząd studencki działa przez swoje organy (...)”.	a) ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. W szkole i placówce działa samorząd uczniowski, zwany dalej „samorządem”. Samorząd działa przez swoje organy.”;
47.	art. 1 pkt 8 lit. c dot. art. 85 ust. 5 PrOśw	Doprecyzowanie przepisu – wnioski i opinie SU Celem doprecyzowania przepisu i uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, proponujemy wprost wskazać, że SU może przedstawiać wnioski i opinie także: 1) radzie rodziców – która jest organem szkoły, podobnie jak rada szkoły czy dyrektor szkoły; 2) powoływanym na mocy projektowanej ustawy Rzecznikom Praw Uczniowskich – którzy mają pełnić istotną rolę w ochronie praw uczniowskich w systemie oświaty.	c) ust. 5 otrzymuje brzmienie: „5. Samorząd może: 1) przedstawiać radzie szkoły lub placówki, radzie pedagogicznej, radzie rodziców oraz dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły lub placówki, lub członków społeczności szkolnej, a w sprawach dotyczących realizacji praw i wolności uczniowskich, o których mowa w art. 42a – także Szkolnemu, Wojewódzkiemu, Miejskiemu (Powiatowemu) lub Krajowemu Rzecznikowi; (...).”;

48.	art. 1 pkt 12 dot. art. 100 PrOśw	Obowiązek noszenia jednolitego stroju szkolnego w statucie; bezpłatne mundurki w szkołach publicznych Stowarzyszenie proponuje uproszczenie i odbiurokratyzowanie procedury wprowadzania jednolitego stroju w szkole, a także jej demokratyzację. Propozycja obejmuje rozwiązanie, zgodnie z którym obowiązek noszenia stroju jednolitego wprowadza się w statucie szkoły. Również w statucie określa się sytuacje, w których przebywanie ucznia na terenie szkoły nie wymaga noszenia jednolitego stroju oraz wzór jednolitego stroju. Warto zauważyć, że to spore uproszczenie, bo obecnie przy wprowadzaniu stroju jednolitego może być konieczne wydanie nawet trzech zarządzeń dyrektora szkoły (w sprawie wprowadzenia stroju jednolitego, w sprawie określenia wzoru stroju jednolitego oraz w sprawie ewentualnych sytuacji, w których uczeń zwolniony jest z obowiązku noszenia stroju jednolitego). Jako że statut uchwała rada szkoły, a na mocy projektowanych przepisów rady szkół mają być obowiązkowe, zasadne jest, aby o wprowadzeniu w szkole tzw. mundurków decydował ten organ – a nie dyrektor szkoły, jak dotychczas. Stowarzyszenie proponuje przy tym, aby to rada szkoły przygotowywała projekt zmian statutu ws. wprowadzenia mundurków (co do zasady kompetencję tę ma rada pedagogiczna). Rada szkoły w toku przygotowywania propozycji zmian będzie zobowiązana, podobnie jak obecnie, zasięgnąć opinii innych organów szkoły. Stowarzyszenie postuluje także wprowadzenie zasady, że mundurki zapewnia uczniom nieodpłatnie organ prowadzący (art. 100 PrOśw dotyczy wyłącznie szkół publicznych). Jest to podyktowane tym, że nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna, co wynika z art. 70 ust. 2 Konstytucji RP, a wobec tego uczeń lub jego rodzice nie powinni być zmuszani do ponoszenia kosztu zakupu obowiązkowego stroju jednolitego. Warto	12) art. 100 otrzymuje brzmienie: „1. W statucie szkoły można wprowadzić obowiązek noszenia przez uczniów na terenie szkoły jednolitego stroju oraz określić sytuacje, w których przebywanie ucznia na terenie szkoły nie wymaga noszenia przez niego jednolitego stroju. W statucie szkoły określa się także wzór jednolitego stroju. 2. Projekt zmiany statutu szkoły dotyczący kwestii, o których mowa w ust. 1, przygotowuje rada szkoły, po zasięgnięciu opinii innych organów szkoły oraz uzyskaniu zgody organu prowadzącego. 3. Jednolity strój, o którym mowa w ust. 1, zapewnia uczniom nieodpłatnie organ prowadzący. Dyrektor szkoły może określić zasady używania i pielęgnacji jednolitego stroju. 4. Obowiązek noszenia jednolitego stroju wygasa w razie: 1) wycofania przez organ prowadzący zgody, o której mowa w ust. 2 – ze skutkiem na koniec roku szkolnego; 2) zmiany statutu szkoły polegającej na zniesieniu obowiązku noszenia przez uczniów jednolitego stroju. 5. Przepisów niniejszego artykułu nie stosuje się w szkołach, w których nie tworzy się rad szkół.”
-----	---	--	--

		nadmienić także, że obecnie w PrOśw podobne mechanizmy chroniące ucznia przed dodatkowymi kosztami nauki w szkole publicznej już istnieją – np. zgodnie z art. 28a ust. 3 PrOśw utworzenie oddziału przygotowania wojskowego nie może naruszać uprawnień ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki. Z doświadczeń interwencyjnych Stowarzyszenia wynika jednak, że większość szkół publicznych, które wprowadziły obowiązek noszenia stroju jednolitego, przerzuca obowiązek zakupu tego stroju na uczniów i ich rodziców – proponowany przepis stanowiłby zatem doprecyzowanie obowiązującego prawa. W związku z powyższym Stowarzyszenie proponuje także, aby rada szkoły była zobowiązana uzyskać zgodę organu prowadzącego na wprowadzenie w szkole mundurków, gdyż będzie się to wiązało ze zwiększonymi wydatkami po stronie organu prowadzącego. Zgoda organu prowadzącego będzie mogła być wycofana – wówczas obowiązek noszenia mundurków będzie wygasł na koniec roku szkolnego, w którym zgoda została wycofana. W pełni zabezpieczy to interesy majątkowe organu prowadzącego.	
49.	art. 2 [dodanie nowego pkt] dot. art. 6 ustawy – Karta Nauczyciela	Nowelizacja art. 6 Karty Nauczyciela Stowarzyszenie proponuje nowelizację art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986; „Karta Nauczyciela”), określającego obowiązki nauczyciela, poprzez uzupełnienie tego przepisu o pkt 1a, który: 1) będzie transponował obowiązek nauczyciela, zawarty w art. 5 PrOśw na grunt Karty Nauczyciela; 2) będzie zawierał obowiązek przestrzegania praw uczniowskich wprowadzanych do PrOśw niniejszą nowelizacją. Zmiana ta ma na celu zapewnienie spójności pomiędzy PrOśw a Kartą Nauczyciela. Należy przy tym dodać, że zmiany w art. 6 Karty Nauczyciela są o tyle istotne, że przepis	W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (...) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 6 dodaje się pkt 1a w brzmieniu: „kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską, z poszanowaniem godności osobistej ucznia, a także przestrzegać praw uczniowskich, o których mowa w ustawie – Prawo oświatowe;”;

		ten współwyznacza znamiona nauczycielskiego deliktu dyscyplinarnego. Uzupełnienie zatem art. 6 Karty Nauczyciela wzmocni ochronę praw uczniowskich, gdyż będzie pozwalało za naruszenie tych praw wymierzyć karę dyscyplinarną.	
50.	art. 3 dot. zmian w ustawie o systemie oświaty – prawa uczniów pełnoletnich	Uwaga generalna do przepisów nowelizujących u.s.o. w zakresie wprowadzenia możliwości zastrzeżenia przez ucznia pełnoletniego informacji o ocenach Stowarzyszenie pozytywnie ocenia podjęcie działań na rzecz ochrony praw uczniów pełnoletnich na gruncie u.s.o. w zakresie zapewnienia im ochrony ich prywatności w zakresie do dostępu do informacji ich dotyczących, związanych z edukacją i ocenianiem. Stowarzyszenie stoi jednak na stanowisku, że proponowane w projekcie rozwiązanie (uczeń pełnoletni może wyrazić sprzeciw wobec udostępniania informacji go dotyczących jego rodzicom) jest systemowo wadliwe i – choć wprowadza znaczącą zmianę względem obecnego stanu prawnego – wciąż niezgodne z Konstytucją RP i przepisami RODO. Stowarzyszenie wskazuje, że uczeń pełnoletni jest na gruncie prawa osobą prawnie samodzielną, posiadającą (co do zasady) pełną zdolność do czynności prawnych (art. 11 k.c.) oraz osobą, która nie pozostaje już pod władzą rodzicielską swoich rodziców (art. 92 k.r.o.), a co za tym idzie – osobą, której rodzice nie są już przedstawicielami ustawowymi (<i>a contrario</i> art. 98 § 1 k.r.o.). Błędne jest powoływanie się w uzasadnieniu projektowanej regulacji, że za wprowadzeniem instytucji „sprzeciwu ucznia pełnoletniego” przemawia ciężący na rodzicach obowiązek alimentacyjny. Obowiązek ten nie jest związany bowiem z władzą rodzicielską (art. 133 k.r.o.), a jak wskazano wyżej, to z władzy rodzicielskiej wynika ustawowa reprezentacja dziecka przez jego rodziców. Obowiązek alimentacyjny nie może zatem uzasadniać naruszenia autonomii prawnej dorosłego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej. W Polsce dorosłe osoby mogą założyć działalność gospodarczą, samodzielnie wyrazić zgodę na zabieg medyczny, otrzymać prawo jazdy bez zgody rodziców, jak i kupić samochód bez zgody rodziców. Nie jest zatem zrozumiałe, dlaczego akurat na gruncie prawa oświatowego rodzice dorosłych osób miałyby mieć prawo dostępu do informacji dotyczących tych dorosłych osób. Warto przy tym także wskazać, że na gruncie pozostałych gałęzi prawa inne osoby, bez zgody osoby pełnoletniej, nie mają co do zasady dostępu do informacji dotyczących tej osoby. Tak jest choćby na gruncie prawa medycznego, którego regulacje nie przewidują, aby rodzice mieli na mocy ustawy dostęp do dokumentacji medycznej ich pełnoletniej dziecka czy historii leczenia, choćby to dziecko pozostawało wciąż na ich utrzymaniu. Podobnie też regulacje p.s.w.n. nie przewidują, aby rodzice pełnoletniego studenta mieli na mocy samej ustawy dostęp do informacji związanych z edukacją ich dziecka, choćby pozostawało ono na utrzymaniu swoich rodziców.	

		Wobec powyższego Stowarzyszenie zdecydowanie postuluje, aby projektowana regulacja w pełni uwzględniała prawa uczniów pełnoletnich w przedmiotowym obszarze i aby określała, że dostęp do wszelkich informacji związanych z edukacją i ocenianiem był dostępny wyłącznie dla uczniów pełnoletnich.	
51.	art. 3 pkt 4 lit. b i c dot. art. 44k ust. 3 i 4 ustawy o systemie oświaty	Wykreślenie przepisu Proponujemy wykreślenie z projektu art. 3 pkt 4 lit. b i c. Wskutek tej zmiany nie doszłoby do uchylecia art. 44k ust. 3 u.s.o. oraz nie dodano by ust. 4 do art. 44k u.s.o. Wskutek uwzględnienia powyższej zmiany wciąż byłoby możliwe, aby uczeń, który jest nieklasyfikowany z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności, mógł zdawać egzamin klasyfikacyjny za zgodą rady pedagogicznej. Jednocześnie nie dochodziłoby do automatycznego nieklasyfikowania ucznia w przypadku nieusprawiedliwionych nieobecności. Należy zauważyć, że nieusprawiedliwione nieobecności nie zawsze muszą wynikać z winy ucznia, ale np. z zaniedbań jego rodziców. Pozostawienie możliwości, by w sytuacjach nadzwyczajnych to rada pedagogiczna decydowała o tym, czy uczeń, który jest nieklasyfikowany z powodu nieusprawiedliwionych nieobecności, może zdawać egzamin klasyfikacyjny, będzie działać korygująco. Ponadto pozwoli szkole na zachowanie autonomii w tym obszarze.	Proponuje się wykreślić przepis
52.	art. 3 pkt 6 i 11 dot. art. 44n i art. 44zla ustawy o systemie oświaty	Zmiana przepisów regulujących wnoszenie zastrzeżeń do oceny klasyfikacyjnej W związku z wprowadzanymi projektowaną ustawą zmianami w u.s.o. Stowarzyszenie proponuje dokonanie korekty mechanizmu wnoszenia zastrzeżeń do oceny klasyfikacyjnej. W toku swojej działalności Stowarzyszenie często otrzymywało zgłoszenia wskazujące na to, że mechanizm ten nie jest efektywny a ponadto jest krzywdzący dla ucznia. Obecnie obowiązujące przepisy przewidują, że zastrzeżenia wnosi się do dyrektora szkoły i to on ocenia, czy są one zasadne. Od jego decyzji nie przysługuje żaden środek	W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (...) wprowadza się następujące zmiany: (...) 6) art. 44n otrzymuje brzmienie: „1. Uczeń oraz rodzice ucznia niepełnoletniego mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły (...). 3. Zastrzeżenia, o których mowa w ust. 1, zgłasza się od dnia ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć

	odwoławczy. Ponadto, jeśli dyrektor uzna zastrzeżenia, uczeń zobowiązany jest napisać sprawdzian obejmujący materiał z całego roku szkolnego. Uczeń, któremu z naruszeniem prawa ustalono ocenę klasyfikacyjną nie uzyskuje zatem naprawy swojej sytuacji, ale jest zmuszony przystępować do sprawdzianu wiedzy i umiejętności, co wiąże się dla niego z dodatkowym wysiłkiem i stresem, a nadto konieczności opanowania wiedzy z całego roku szkolnego w krótkim czasie. Uczeń jest zatem poddawany wtórnej wiktylizacji - nie dość, że naruszono jego prawa podczas ustalania oceny, to jeszcze jest zmuszony napisać osobny sprawdzian. Ponadto zastrzeżenia mogą dotyczyć tylko trybu ustalenia oceny, co nie pozwala na korektę każdej nieprawidłowo ustalonej oceny klasyfikacyjnej. Wobec tego Stowarzyszenie proponuje, aby po wniesieniu zastrzeżeń dyrektor szkoły powoływał komisję, która oceniałaby wniesione zastrzeżenia, a jeśli uznałaby je za zasadne – ustalała ocenę uczniowi. Dzięki temu nie będzie konieczne przeprowadzanie sprawdzianu. Warto zaznaczyć, że komisja będzie dysponowała odpowiednimi informacjami i dokumentami, w tym ocenami bieżącymi ucznia, co pozwoli jej ustalić ocenę bez konieczności każdorazowego przeprowadzania sprawdzianu. Sprawdzian wiadomości byłby przeprowadzany dopiero wówczas, gdyby uczeń nie zgadzał się z oceną ustaloną mu przez komisję. Proponujemy także wydłużenie terminów w procedurze wnoszenia zastrzeżeń z 2 do 3 dni roboczych a także wprowadzenie autonomii ucznia pełnoletniego. Ponadto proponujemy, aby zastrzeżenia do ustalonej oceny mogły dotyczyć nie tylko naruszenia trybu, ale i zasad ustalania tej oceny. Analogiczne zmiany, jak w art. 44n u.s.o., należałoby wprowadzić w art. 44zla u.s.o.; konieczne będą też zmiany w rozporządzeniach wykonawczych, regulujących materię zastrzeżeń do oceny klasyfikacyjnej. Stowarzyszenie wskazuje przy tym, że konieczne są dalsze prace legislacyjne zmierzające do poprawy jakości oceniania wewnątrzszkolnego uczniów, w tym zapewnienia im w tych procesach ochrony ich praw i słusznym interesów. Oceny klasyfikacyjne uczniów nie	edukacyjnych lub rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, nie później jednak niż w terminie 3 dni roboczych od dnia zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych 4. W przypadku złożenia zastrzeżeń do rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych lub rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, dyrektor szkoły powołuje komisję, która: 1) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych – stwierdza, czy roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi zasad lub trybu ustalania tej oceny, a jeśli tak – ustala tę ocenę po rozpoznaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia, na podstawie dostępnych informacji, dokumentacji przebiegu nauczania i prac pisemnych ucznia oraz po zapewnieniu uczniowi prawa do wysłuchania co do złożonych zastrzeżeń; 2) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania - stwierdza, czy roczna ocena klasyfikacyjna zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, a jeśli tak – ustala tę ocenę na podstawie dostępnych informacji i dokumentacji przebiegu nauczania oraz po zapewnieniu uczniowi prawa do wysłuchania co do złożonych zastrzeżeń. 4a. Uczeń lub rodzice ucznia niepełnoletniego, którzy są niezadowoleni z oceny ustalonej zgodnie z ust. 4, mogą żądać w terminie 3 dni roboczych od dnia, w
--	--	---

		pozostają bowiem całkowicie bez wpływu na uczniów – są uwzględniane m.in. przy przyznawaniu stypendiów czy rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.	którym dowiedzieli się o ustalonej ocenie, aby komisja, o której mowa w ust. 4, przeprowadziła sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia oraz ustaliła mu na podstawie tego sprawdzianu roczną ocenę klasyfikacyjną. Jeśli ocena ustalona po przeprowadzeniu sprawdzianu miałaby być niższa niż ocena ustalona przez komisję, oceny tej nie ustala się. (...) 6. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do sprawdzianu, o którym mowa w ust. 4a, w wyznaczonym terminie, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez dyrektora szkoły w uzgodnieniu z ucniem lub uczniem i jego rodzicami, jeżeli uczeń jest niepełnoletni. (...); 711) art. 44zla otrzymuje brzmienie: „(...)”;
53.	art. 6 [nowy pkt po pkt 1] dot. art. 50 § 1 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami	Uwzględnienie Krajowego RPU w art. 50 § 1 p.p.s.a. Dla spójności projektowanej regulacji należy uwzględnić Krajowego RPU jako podmiot legitymowany do wniesienia skargi w treści art. 50 § 1 p.p.s.a. Jeśli Krajowy RPU ma być uprawniony do wniesienia skargi w postępowaniu sądowoadministracyjnym na podstawie art. 8 § 4 p.p.s.a., to powinien zostać uwzględniony w katalogu z art. 50 § 1 p.p.s.a. Należy przy tym zaznaczyć, że Krajowy RPU został uwzględniony w analogicznym – do katalogu z art. 50 § 1 p.p.s.a. – katalogu dot. skargi kasacyjnej (por. projektowana	W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (...) wprowadza się następujące zmiany: (...) 2) w art. 50 § 1 otrzymuje brzmienie: „Uprawnionym do wniesienia skargi jest każdy, kto ma w tym interes prawny, prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Krajowy

	administracyjnymi	nowelizacja art. 173 § 2 p.p.s.a.). Tym bardziej nie jest zasadne, by Krajowego RPU pomijać w art. 50 § 1 p.p.s.a.	Rzecznik Praw Uczniowskich oraz organizacja społeczna w zakresie jej statutowej działalności, w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób, jeżeli brała udział w postępowaniu administracyjnym.”;
54.	art. 10 pkt 1 dot. art. 4 ust. 4 ustawy o wspieraniu resocjalizacji i nieletnich	Uchylenie art. 4 ust. 4 u.w.r.n. lub modyfikacja tego przepisu W związku z proponowaną nowelizacją art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978; „u.w.r.n.”) Stowarzyszenie proponuje, aby ten przepis uchylić. Stowarzyszenie podtrzymuje w tym zakresie swoje obszerne stanowisko wyrażone w toku prac legislacyjnych nad u.w.r.n. (pismo z 20 sierpnia 2021 r., dostęp: https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12349403/12805117/12805120/dokument518270.pdf). Alternatywnie Stowarzyszenie proponuje z katalogu środków oddziaływania wychowawczego wykreślić te z nich, które powinny być stosowane przez sąd: przeproszenie pokrzywdzonego, przywrócenie stanu poprzedniego, wykonanie określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. W razie braku woli wykreślenia art. 4 ust. 4 u.w.r.n., Stowarzyszenie postuluje wprowadzenie procedury stosowania środków oddziaływania wychowawczego, gdyż obecnie procedura taka nie istnieje w żadnej, nawet szczątkowej formie, co narusza najbardziej elementarne gwarancje procesowe uczniów, którzy mieliby podlegać wyżej wymienionym środkom.	Proponuje się wykreślić przepis
55.	art. 11 ust. 3	Ponowny konkurs na Krajowego RPU Proponujemy, by w przypadku nierozstrzygnięcia konkursu na stanowisko Krajowego RPU, zanim minister uzyska możliwość powołania Krajowego RPU w trybie pozakonkursowym, konieczne było przeprowadzenie jeszcze jednego konkursu. Pozwoli to na pełniejszą realizację zasady, że Krajowy RPU jest wybierany w trybie konkursowym,	Jeżeli w wyniku naboru, o którym mowa w ust. 2, nie zostanie wyłoniony kandydat na stanowisko Krajowego Rzecznika Praw Uczniowskich, o którym mowa w art. 42d ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, przeprowadza się kolejny nabór w terminie 30 dni od dnia rozstrzygnięcia poprzedniego naboru. Przepisy ust. 2

		a jednocześnie nie wpłynie znacznie na sprawność powołania pierwszego Krajowego RPU.	zd. 2 stosuje się odpowiednio. Jeżeli w wyniku ponownego naboru, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie zostanie wyłoniony kandydat na stanowisko Krajowego Rzecznika Praw Uczniowskich, o którym mowa w art. 42d ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania powołuje na stanowisko Krajowego Rzecznika Praw Uczniowskich, o którym mowa w art. 42d ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 42h ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1.
56.	art. 13 ust. 2	Wydłużenie terminu na powołanie Szkolnego RPU Proponujemy, aby wydłużyć maksymalny termin na powołanie Szkolnego RPU w szkołach i placówkach, gdzie działają już rady szkół i placówek do 31 sierpnia 2026 r. Nie wszystkie szkoły lub placówki będą gotowe do wprowadzenia tej zmiany od w trakcie roku szkolnego, ponadto dobrym zwyczajem jest, aby zmiany systemowe w szkołach od początku nowego roku szkolnego.	Szkolnego Rzecznika Praw Uczniowskich, o którym mowa w art. 42q ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, powołuje się nie później niż do dnia 31 sierpnia 2026 r. (...).
57.	art. 14 ust. 2	Jednolity termin na dostosowanie statutow Proponujemy, aby termin na dostosowanie statutow do zmian wynikających z projektowanej ustawy był jednolity dla wszystkich szkół. Będzie to sprzyjało prostocie prawa i jego łatwiejszemu stosowaniu. Uwaga ta jest powiązana z uwagą do art. 13 ust. 2, wiążącą się z wydłużeniem maksymalnego terminu na powołanie Szkolnego RPU.	Szkoły lub placówki dostosują statuty do zmian wynikających z niniejszej ustawy w terminie do dnia 31 sierpnia 2026 r.